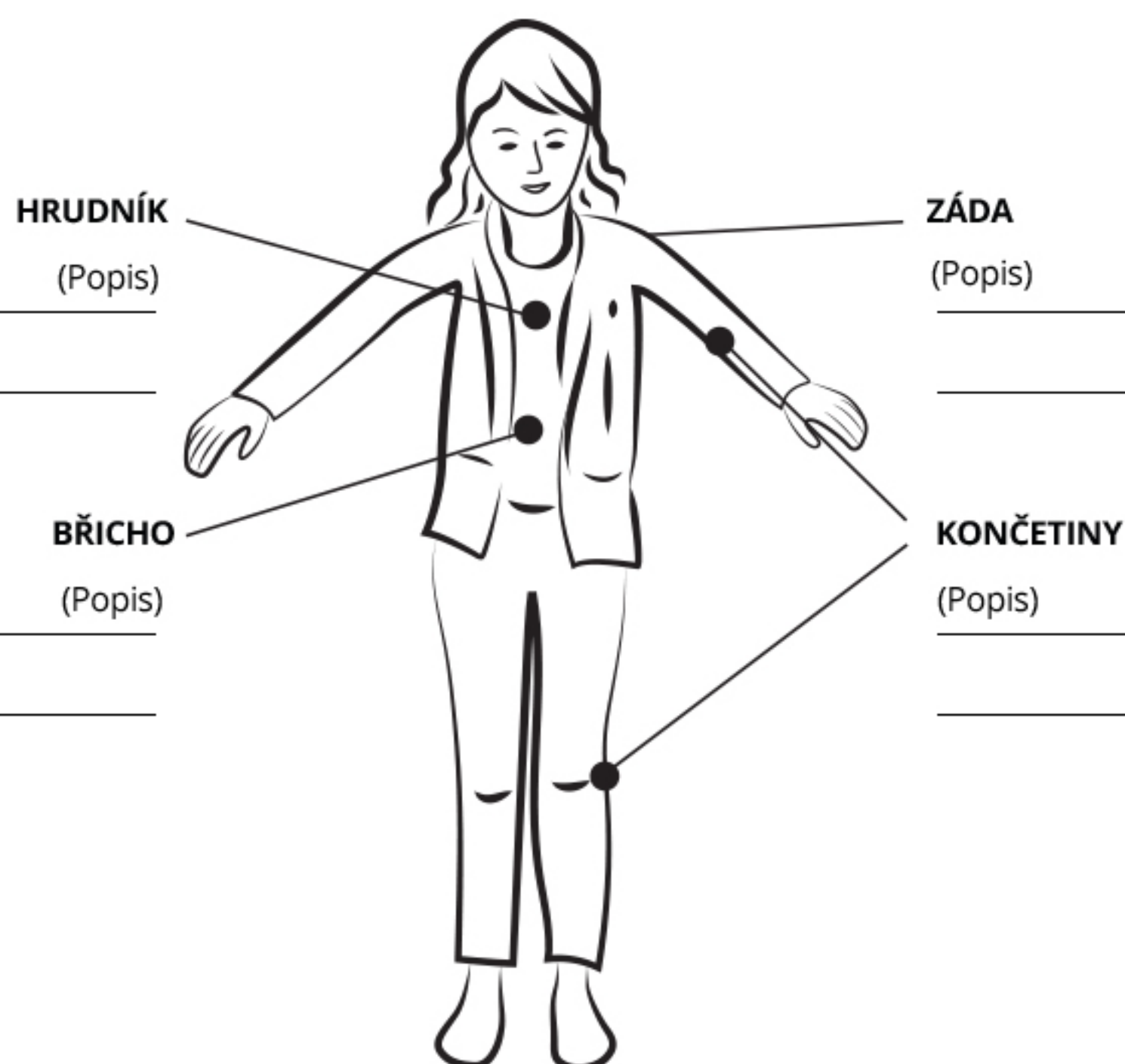

Příručka k rozhovoru o akutní jaterní porfyrii (AHP)

Promluvejte si se svým lékařem

Tato příručka vám může pomoci sledovat vaše projevy a příznaky. Ujistěte se, že jste zvolili všechny možnosti, které odpovídají vaší zkušenosti. Během příští návštěvy tuto příručku ukažte svému lékaři a promluvejte si s ním o tom, zda byste měli být testováni na AHP

1. Pociťujete silnou, nevysvětlitelnou bolest po dobu více než jednoho dne v těchto částech těla? Zakroužkujte, kde jste tuto bolest pociťovali, a na řádcích níže popište podrobnosti.¹

2. Pociťujete jakékoliv z těchto projevů a příznaků? zaškrtněte všechny, které jsou relevantní¹⁻⁵:

☐ slabost či bolest končetin	☐ zmatenost	☐ bolesti břicha	☐ vysoký krevní tlak
☐ znečitlivění	☐ úzkost	☐ bolest v zádech nebo na hrudníku	☐ tmavá či načervenalá moč
☐ vyčerpání	☐ záchvaty	☐ nevolnost a zvracení	☐ nízký obsah sodíku v krvi
☐ únava	☐ nespavost	☐ léze nebo puchýře na kůži vystavené slunečnímu záření*	
☐ ochrnutí	☐ halucinace	☐ zvýšená srdeční frekvence	
☐ respirační paralýza	☐ deprese		
☐ ztráta citlivosti	☐ zácpa nebo průjem		

*Pouze u hereditární koproporfyrie a variantní porfyrie.

Jak dlouho tyto příznaky pociťujete?

Vyžadovaly někdy tyto příznaky, abyste navštívili nemocnici?

Ano Ne

Prosím uveďte jakékoli další informace, které považujete za důležité a chcete je sdělit svému lékaři:

Příručka k rozhovoru o akutní jaterní porfyrii (AHP)

Promluvte si se svým lékařem

3. Byla vám stanovena některá z následujících diagnóz nebo jste podstoupili chirurgický zákrok? zaškrtněte všechny, které jsou relevantní:

Zažívací poruchy⁵⁻¹¹

- syndrom dráždivého tračníku (IBS)
- akutní gastroenteritida se zvracením
- hepatitida
- Crohnova choroba

Neurologické/neuropsychiatrické poruchy⁵⁻¹¹

- fibromyalgie
- Guillainův-Barrého syndrom
- psychóza

Gynekologické poruchy⁵⁻¹¹

- endometrióza

Břišní potíže vyžadující chirurgický zákrok⁵

- apendicitida (zánět slepého střeva)
- cholecystitida (zánět žlučníku)
- peritonitida (zánět pobřišnice)
- střevní okluze (střevní neprůchodnost)

Pocítujete po chirurgickém zákroku stále stejnou nevysvětlitelnou bolest? ano ne není relevantní

4. Začaly příznaky v několika dnech poté, co jste byli vystaveni některému z následujících faktorů? Zaškrtněte všechny, které jsou relevantní:¹

NĚKTERÉ LÉKY

Chcete-li zjistit, které léky by pro vás mohly být nebezpečné, možná nebezpečné nebo bezpečné, promluvte si se svým lékařem.

HORMONÁLNÍ ZMĚNY

Včetně hladin estrogenu a progesteronu. Hladiny těchto hormonů nejvíce kolísají během 2 týdnů před začátkem ženského menstruačního cyklu.

PITÍ ALKOHOLU

KOUŘENÍ

STRES ZPŮSOBENÝ:

- infekcemi
- chirurgickým zákrokem
- fyzickým vyčerpáním
- emocionálním vyčerpáním

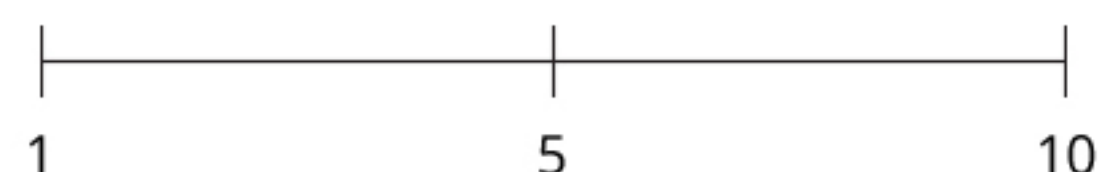

PŮST nebo drastické diety

5. Narušují příznaky některé oblasti vašeho života? Zaškrtněte všechny, které jsou relevantní:^{12,13}

- spánek práce jídlo společenský život/plánování
- paměť/jasně myšlení plnění úkolů
- zachování energie jiné: _____

Jaká je míra narušení?

Jak často k němu dochází?

- denně týdně
- měsíčně ročně

6. Byl někomu z vaší rodiny již dříve diagnostikován nějaký typ AHP?

- akutní intermitentní porfyrie (AIP) variantní porfyrie (VP) hereditární koproporfyrie (HCP)
- porfyrie z deficitu ALAD (ADP) ne nejsem si jistá/-ý

Prosím uveďte jakékoli další informace, které považujete za důležité a chcete je sdělit svému lékaři:

Jak je AHP diagnostikována

Akutní jaterní porfyrie (AHP) představuje skupinu vzácných genetických onemocnění vyznačujících se potenciálně život ohrožujícími atakami a u některých osob závažnými chronickými příznaky, které negativně ovlivňují jejich každodenní fungování a kvalitu života.^{1,12} Dvěma nejčastějšími metodami, které lékaři používají ke stanovení, zda osoba trpí AHP, jsou **vyšetření vzorku ranní moči** a **genetický test**.^{3,15}

Vyšetření vzorku ranní moči

- AHP lze diagnostikovat pomocí vyšetření vzorku ranní moči, kterým se testují hladiny PBG (porfobilinogen), ALA (kyselina aminolevulová) a porfyrinu.*^{1,3,15}
- Sběr moči za 24 hodin se nedoporučuje a může vést ke značnému zpoždění potvrzení diagnózy.¹⁸
- Doporučuje se provést test moči během ataky nebo krátce po ní.^{1,3}
- Analýzy porfyrinu mohou napomoci k určení konkrétního typu AHP, nepoužívají se však samostatně k diagnostice AHP.³

Genetický test

- Genetický test využívající vzorek krve nebo slin může pomoci potvrdit diagnózu nebo určit konkrétní typ AHP.³
- Pokud není přítomna genetická mutace, test může AHP vyloučit.³
- AHP je genetické dědičné onemocnění, takže změněný gen, který je zodpovědný za toto onemocnění, mohou zdědit i členové rodiny osoby, která trpí AHP. Ačkoliv většina lidí se změněným genem nemusí nikdy pocítit žádné příznaky, existuje u nich riziko výskytu ataky nebo riziko komplikací spojených se zvýšenými hladinami ALA a PBG.¹⁶ Znalost genetického rizika AHP může lidem umožnit učinit informovaná rozhodnutí týkající se životního stylu a léků s cílem vyhnout se atakám a komplikacím způsobeným tímto onemocněním.¹ Rodinní příslušníci osoby trpící AHP si proto možná budou chtít promluvit se svým lékařem o genetickém testování AHP.¹⁷

*PBG a ALA jsou látky, které vznikají, když játra vytváří hem. Zvýšené hladiny PBG a ALA se mohou stát toxickými a souvisejí s příznaky a atakami AHP.^{2,14} Tyto informace slouží pouze k rozšíření povědomí o onemocnění. Žádná část této stránky nepředstavuje individuální lékařské doporučení. Doporučujeme, abyste se poradili se svým lékařem či jiným vhodným zdravotnickým pracovníkem.

Literatura: **1.** Anderson KE, Bloomer JR, Bonkovsky HL, et al. *Ann Intern Med.* 2005;142(6):439-450. **2.** Pischik E, Kauppinen R. *Appl Clin Genet.* 2015;8:201-214. **3.** Balwani M, Wang B, Anderson KE, et al. *Hepatology.* 2017;66(4):1314-1322. **4.** Harper P, Sardh E. *Expert Opin Orphan Drugs.* 2014;2(4):349-368. **5.** Ventura P, Cappellini MD, Biolcati G, Guida CC, Rocchi E; Gruppo Italiano Porfiria (GrIP). *Eur J Intern Med.* 2014;25(6):497-505. **6.** Ko JJ, Murray S, Merkel M, et al. Poster presented at American College of Gastroenterology Annual Scientific Meeting; October 5-10, 2018; Philadelphia, PA. **7.** Alfadhel M, Saleh N, Alenazi H, Baffoe-Bonnie H. *Neuropsychiatr Dis Treat.* 2014;10:2135-2137. **8.** Findley et al. *Contin Educ Anaesth Crit Care Pain.* 2012; 12(3):128-133. **9.** Sieg et al. *Gastroenterol.* 1991;29(11):602-605. **10.** Ali et al. *J Neurol Sci.* 2019;402:153-155. **11.** Mathavan et al. *J Hematol Thrombo Dis.* 2018;6(1):290. **12.** Simon A, Pompilus F, Querbes W, et al. *Patient.* 2018;11(5):527-537. **13.** Naik H, Stoecker M, Sanderson SC, et al. *Mol Genet Metab.* 2016;119(3):278-283. **14.** Bissell DM, Anderson KE, Bonkovsky HL. *N Engl J Med.* 2017;377 (21):2100-2101. **15.** Bissell DM, Wang B. *J Clin Transl Hepatol.* 2015;3(1):17-26. **16.** Ventura P, et al. *Intern Emerg Med.* 2009;4:297-308. **17.** Balwani M. *Clin Adv Hematol Oncol.* 2016;14:858-61. **18.** American Porphyria Foundation. Tests for porphyria diagnosis. <https://porphyriafoundation.org/for-patients/about-porphyrin/testing-for-porphyrin/tests-for-porphyrin-diagnosis/>. Accessed 03 September 2020.

Chcete-li získat další informace o AHP, navštivte stránku Livingwithporphyria.eu.

Vytvořeno společností AInylam. Tato příručka k rozhovoru je určena pro pacienty s AHP za účelem rozšíření povědomí o onemocnění a nenahrazuje názor lékaře.